

bijkomen. Nu zou 't natuurlijk al heel slecht uitkomen, als onze Louise ziek was."

Daar viel weinig tegen in te brengen. Toen werd dan om den geneesheer gezonden, en wel een die te Arnhem woonde. In het dorp was ook wel een dokter, doch die werd niet bekwam geacht, waar in dien tijd op dorpen menigmaal reden voor was.

De geneesheer kwam, tot groote verwondering van Louise, die zich niet ziek voelde. Bij onderzoek bleek zij het echter wel degelijk te wezen, althans volgens den dokter. 't Zou echter, meende hij, wel spoedig weer schikken, als de kleine maar trouw het voorgeschrevene innam, en op zeer koude dagen in huis bleef. Wat het kind eigenlijk scheelde, wordt ons niet gemeld. Misschien ook wist zelfs de dokter dat niet zoo dadelijk. Maar dat Louise niet wel was kon ieder bespeuren die haar zag.

Intusschen had Louise nog juist tijd en gelegenheid gehad, om den goeden speelman te bedanken voor het schoone vers. Zij wilde hem ook een verering geven uit haar spaarpot, doch de man weigerde bepaald die te aanvaarden, wat later bleek zeer verstandig te zijn geweest. Nog een paar dagen bleef hij bij zijn vrienden op hun dringend verzoek. Maar toen werd het hoog tijd te vertrekken wilde hij althans de vrienden in Duitsland niet te leuc stellen. Wel ligt Gelderland niet zoo ver van dat deel van Duitsland waar de speelman verwacht werd, maar wij moesten wel bedenken dat sportreizen en tram toen niet als nu bijna overal beschikbaar waren.

Rijke lieden hadden hun eigen reiswagen en namen hun bedienden mee. Versche paarden waren overal te huur. Wie het minder goed kon betalen, reisde per postwagen of diligencie die op geregelde tijden vertrokken, wel te weten als er reizigers waren. Soms kon men echter niet vooruit zeggen hoeveel men aan vracht zou te betalen hebben. De voorman namelijk eischte b.v. per rit 50 stuivers minstens. Die moesten betaald worden door de reizigers. Hoe meer er waren hoe minder het elk kostte. Doch ging het boven een zeker getal personen, dan werd er nog een gulden of zoo op den vrachtprijs opgelegd. Kwamen er ongewoon veel reizigers dan gebruikte men een zoogenaamden bijwagen, waarvoor als gewoon betaald werd.

De goedkoopste en meest gebruikelijke manier, vooral voor den minderen man, was eenvoudig heel den weg te loopen. Wij die zoo verwend zijn door allerlei vervoermiddelen en weg kunnen wanneer wij willen, staan wel eens verbaasd als we hooren hoe menigen een zestig of zeventig jaar geleden niet opzag tegen een wandeling van Harderwijk naar Amsterdam, of van Haarlem naar Utrecht. In de eerste helft der vorige eeuw kwam het nog voor, dat iemand met een lading glaswerk op den rug heel van Bohemen naar Nederland kuierde. Voorwaar geen snoepreisje, al nam men dan ook ter bevelling een sterken hond mee. Ik moet er echter bij opmerken dat zulk een wijze van reizen al lijkt zij heel goedkoop toch nu ten slotte veel duurder uitkomt dan een tocht per spoor. Hoe dat kan moeten de vrienden maar zelf eens nagaan.

Onze speelman was natuurlijk het loopen en rondtrekken gewoon, en zag er dan ook zelfs in den winter weinig tegen op. Hij nam hartelijk afscheid van zijn vrienden op Jadies, en beloofde zoo spoedig mogelijk te zullen terugkeren, te meer daar zijn werk als kruidenlezer hem ook in den winter veel te doen gaf.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Opperdoes, P. A. Zellstra, cand. te Amsterdam. — Wimschoten (vic. Ds. Bult), Chr. Bruins, te Axel. — Drachtster-Compagnie, M. P. Pel, te Eestrum. — Langelag en Rilland-Bath, E. J. van Voorst, cand. te Renswoude. — Nieuw-Lekkerland, K. Veen, te Meliskerke.

AANGENOMEN: Groningen (A), G. H. A. van der Vegte, te Urk. — Westergeest, J. v. d. Zee, cand. te Wirdum (Fr.). — Coevorden, T. L. Kroes, te Schouwerzijl (Gr.). — Langerak (Z.-H.), A. Jansens, voorn. Chr. Geref. pred. te Aalten. — Gees (Dr.), M. Post, cand. te Vlaarding.

BEDANKT: Trum, Gaast e. a. en Piam e. a., J. v. d. Zee, cand. te Wirdum (Fr.). — Hoogvliet, 's Gravenmoer, Brielle en Edam, M. Post, cand. te Vlaarding. — Oldemarkt, U. Bouda, te Ezmarra-Allingwier. — Ierske, Joh. Kwak, te Heerde (Geld.).

Batavia. De Kerkeraad der Gereformeerde Kerk van Batavia meldt ons, dat hij ter vervulling van de vacature Ds. D. J. B. Wyers het volgende twaalfal heeft gesteld: R. E. van Arkel, Soest; J. C. Brussaard, Meppel; Dr. K. Dijk, Kijwijk; Dr. J. G. Geelkerken, Epe; T. J. Hagen, Nieuwe Pekela; Dr. W. G. Harrenstein, Noord-Scharwoude; Dr. H. Kanjan, Rotterdam; F. C. Meijster, Rotterdam; Dr. J. C. de Moor, Den Haag; J. C. Rullmann, Utrecht; J. Thij, Hattum en Chr. Warner, Brussel.

Ds. R. van Giffen, emeritus-predikant, deelt aan de vacante Geref. Kerken, die zijn hulp in den dienst des Woords begeren, mede, dat zijn adres niet meer is Haarlem, Santpoorterstraat 24, maar Santpoorterstraat 58.

De 60ste jaargang van het bij den uitgever E. J. Bosch IBM te Nijverdal verschenen jaarboekje voor de Geref. Kerken is reeds geheel uitgever, niettegenstaande de oplage dit jaar met 2500 exemplaren was vermeerderd en nu 7500 exemplaren bedroeg. Het premieboek, getiteld: «Keurgarve», blijft nog wel verkrijgbaar.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Zuilichem en Nieuwaal, N. C. Bakker, te Kesteren. — Oss e. a. (toez.), P. W. Verkooy, te Heerwaarden. — St. Jansga en Delfsrahuizen, G. van Dorssen jr., te Zevenhoven. — Scheveningen (de pred. plaats), B. Tichelman, te Uithuizen.

AANGENOMEN: Westmaas, P. de Bruijn, te Nieuwkoop.

BEDANKT: Lage-Zwaluwe, Joh. Kijne, te Ierske. — Leerdam, S. van Dorp, te Bodegraven.

Met vriendelijken dank aan zoovele geabonneerden, die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgelopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid hen, die dit nog niet deden, te verzoeken, zults alsnog uiterlijk den 20sten dezer te doen en hun postwissel te adresseren aan De Administratie van „De Heraut“, Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Jan. 1915.

Rookt gij Poorterstoeback of v. Rossem's Troost?

Na eene korte ongesteldheid, overleed hedenmorgen zacht en kalm, in haar Heer en Heiland, onze geliefde Moeder, Behuwd- en Grootmoeder,
J. J. C. S. VAN BROEKHUIZEN,
Weduwe van wijlen Notaris MIEDEMA,
in den ouderdom van ruim 72 jaar.
Haarlen, }
          } Mr. A. S. MIEDEMA.
          } J. A. MIEDEMA—
          } REINDERS.
Bethal, } L. POSTHUMA—
(Transvaal), } MIEDEMA.
          } S. POSTHUMA
          } en Kinderen.
Enkhuizen, } H. MIEDEMA.
          } M. SLUIS—MIEDEMA.
          } P. SLUIS
          } en Kinderen.
Enkhuizen, 6 Januari 1915.

Heden ontliet in zijn Heer en Heiland, onze geliefde Vader, de WelEerw. Heer
JAN SMIT,
Rustend Predikant,
in den ouderdom van ruim 75 jaar.
K. A. SMIT,
M. G. SMIT,
Amsterdam, J. J. SMIT,
H. G. SMIT,
Steenderen, F. SMIT,
Zwolle, J. C. SMIT.
Beverwijk, 12 Januari 1915.

Voor de vele blijken van deelneming betoond bij het overlijden van onzen Broeder, Behuwdbroeder en Oom,
TEUNIS VAN DIJREN,
betuigen wij onzen hartelijken dank.
C. VAN DIJREN,
H. J. VAN DIJREN—STAAAL,
W. C. VAN DIJREN.
Nijkerk, 14 Januari 1915.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten,
Westermarkt No. 21
AMSTERDAM.

Gezocht

een nette **WONING** op een dorp door klein gezin, vader te velde. Br. met prijsopgave motto «woning» Boekhandel W. TEN HAVE, Amsterdam.

Veilige geldbelegging.

Eigenaar van vele onroerende goederen, in de gelegenheid huizen bilijk te koop, wenscht in relatie te treden met kapitaal krachtige personen, om gezamenlijk een maatschappij op te richten. Minimum rente 7 pCt. Br. franco letter C. bureau van dit blad.

Geldnood.

Het Bestuur der Nederlandsche Vereeniging van Vrienden der Waarheid deelt mede dat de kas ledig is, zoodat het tractement van den Oefenaar en de pensioenen der weduwen niet kunnen betaald worden.

Het doet deze mededeeling dankende den Heere, Die Zijn volk steeds bereid maakte om in de behoeften der Vereeniging te voorzien en Die ook dit jaar betoende een verrassend God te zijn.

Ons vertrouwen is ook nu weer op Hem gevestigd, Die Zijn gunstgenooten nog immer lust geeft om barmhartigheid te bewijzen.

Het Bestuur,
Prof. Dr. F. L. RUTGERS, Voorzitter.
Ds. B. VAN SCHELVEN, Vice-Voorz.
G. H. A. GROSHUDE,
Secretaris-Penningmeester,
Leidschegracht 43.
Amsterdam, 13 Januari 1915.

Heden verscheen bij J. H. KOK te KAMPEN

HET PROBLEEM VAN DEN OORLOG

DOOR
Dr. H. BAVINCK
PRIJS f 0.40.

Bij alle Boekh. verkrijgbaar.

Spaarbank

VOOR DE
Stad AMSTERDAM.
(Opgericht in 1848).

Hoofdbureau,
Singel 544—546.
Geopend:
ELKEN WERKDAG van des morgens half 10 tot des avonds half 9 uur.

Bijbureau:
Bloemgracht 33
Haarlemmerplein 4
Bilderdijkstraat 194
Ceintuurbaan 131
»Zeemanshuis», Kadijkplein 8
1ste Van Swindenstraat 19.
Brederodestraat 103.

Geopend:
ELKEN WERKDAG des morgens van half 10 tot half 1 en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

Mr. H. J. J. POST,
Directeur.

Ds. J. J. KNAP

DE LENDENEN OMGORD

BIJBELSCH DAGBOEK

4° FORMAAT, IN PRACHTIGEN DRUK
COMPLEET IN 12 AFLEVERINGEN à 30 CENT
met GRATIS een fraai geteekenden Stempelp.
DEZE PRIJS IS UITERST GOEDKOOP

De gansche Christelijke pers heeft dit uitnemende en keurig uitgevoerde Dagboek met groote belangstelling ontvangen en heeft niet opgehouden het ten dringendste aan te bevelen.

De te aflevering is bij elken Boekhandelaar ter inzage te bekomen.

Uitgave J. H. KOK - KAMPEN.

MIJN LIEFSTE PLEKJE OP AARD IS EIGEN HUIS EN HAARD.

4 Degelijke, groote Boeken en een prachtige Kalender voor het jaar 1915, samen voor slechts f 1.35.

1. J. J. L. TEN KATE, Eigen Haard. Gulden. Woorden voor Al de Leden van het Huisgezin, 2e druk, vroeger f 1.90.

2. J. J. L. TEN KATE, Dicht bij het Vadorhuis. Lectoraat aan den avond des Levens, 2e druk, vroeger f 1.90.

3. J. L. EWALD, De Godvruchtige Avondmaalganger, of Overdenkingen tot recht gebruik van het Avondmaal, 6e onveranderde uitg. Vroeger f 1.50.

4. A. COMRIE, De Leer der Waarheid, volgens den leidraad van den kleinen Catechismus, 3e druk, vroeger f 1.—.

5. Een Bijbelsche Schouwerkalender voor 1915 op prachtig Schild.

Alles en alles samen,

uitgaafsprijs f 6.65, thans bij uitverkoop voor slechts f 1.35. TEN KATE, EWALD, COMRIE, het zijn schrijvers van naam, men zal er vresende van belevan. Verkrijgbaar bij D. BOLLE, Bazaar van Goedkoop Boeken, Hang 93, te Rotterdam. Franco na ontvangst van postwissel, groot f 1.35, waarop melden: «Pakkot TEN KATE».

BIJBELVERKLARING

MATTH. HENRY

UITGEVER J. H. KOK TE KAMPEN

HET OUDE TESTAMENT

LAATSTE GEDEELTE (Psalmen-Maleachi)

Thans begint de uitgave van het LAATSTE gedeelte dezer uitnemende en overtroffen Bijbelverklaring.

Dit tweede gedeelte van het Oude Testament (Psalmen-Maleachi) zal compleet zijn in 50 afleveringen à 30 ct.

Deze afleveringen vormen drie KLOEKJE serges deelen, van meer dan 100 pagina's of 1000 kolom druks. Elk aflevering bevat minstens 3 vel druks van 16 pagina's, en zal om de 14 dagen het licht zien.

De gansche Christelijke pers in al haar afschakeringen heeft niet opgehouden deze uitnemende en zoo bij uitstek praktische verklaring der H. Schrift met de meeste warmte aan te bevelen.

Dit werk is een rijke, onuitputtelijke goudmijn!

Die het koopt, verschaft zich een SCHAT voor zijn gansche leven, en een ERVENIS voor zijn kinderen. De intekening is opengesteld bij alle soliede Boekhandelaars, zoodaede bij den Uitgever.

Vraag uitvoerig prospectus of de Eerste aflevering ter inzage.

Allen die voor de 2de aflevering in verschuldigd intekening ontvangen de drie Stempelheden GRATIS.

Dezerkruisend kan men ook intekening om het werk in gebonden deelen te ontvangen. De prijs is dan f 8.40 per deel.

Zij die thans niet willen intekening op het EERSTE gedeelte van het Oude Testament kunnen dat op zeer gemakkelijke condities doen. Tevens kan die die dezerden in een direct ontvangen op afbetaling van f 1.— per maand of dezerden ook per 2 maanden f 5.40.

De Heraut

VOOR DE
Gereformeerde Kerken in Nederland.

Bureau: WARMOESSTRAAT 96, Amsterdam.

ADVERTENTIE-PRIJS:
van 1—6 regels . . . . . f 1.20,
iedere regel meer . . . . . f 0.20.

CONTRACTEN:
Bij contract voor het verbruik binnen één jaar van minstens:
500 regels . . . . . 16 cents per regel
1000 " . . . . . 14 " " "
2000 " . . . . . 12 " " "

Nog voorhanden een klein aantal ex. van:
-- R. HUSEN --
Geschiedenis des Vaderlands
2 deelen, (Prijs oorspronkelijk f 5.50).
Deze laatste exemplaren van dit goede werk stellen wij verkrijgbaar ad f 1.— ingenaaid, f 1.90 gebonden.
Na ontvangst van postwissel volgt franco toezending.
AMSTERDAM. DRUKKERIJ DE STANDAARD.

De Groninger Brandwaarborg - Maatschappij.

HOOFDKANTOOR
GRONINGEN, O. Boteringstraat 72.

Speciale afdeling voor H.H. Predikanten en Onderwijzers, alsmede voor Kerken en Scholen.

Bij J. H. KOK te Kampen verscheen zovooren:

666

Het getal des Menschen

Het hoogtepunt der Beschaving

Naar het Engelsch van
Mr. Philip Mauro

Met een inleidend woord van
Prof. Dr. H. Visscher

344 Pag. Prijs f 1.75. In geteekenden Stempelpand f 2.25.

Dit boek is HET boek voor dezen tijd. Niemand late het ongelezen. Het is een HOOGST belangrijk boek. In Amerika heeft dit boek een ontzaglijken indruk gemaakt en het wordt daar algemeen beschouwd als het MEEST gelezen en meest aanbevolen boek van onze tijd.

Drukkerij De Standaard

Amsterdam
Warmoesstraat 96 - Int. Tel. Noord 2315

Circulaires :- Programma's
Convocatiën :- Bestekken
Aandelen :- Prospecti
Dissertatiën
on alle andere Drukkerwerken

Uitvoering vlug en net Prijsberekening bilijk

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:
van den heer H. J. K. te Den Haag f 5.
door den heer A. van Nuffelen te Scheveningen (afrekening) f 8; door Ds. D. B. Hagenbeek te Vlaarding f 12; door den heer H. Weyland uit Zwolle ca. f 288.50; door Ds. T. J. Hagen uit N.-Pekela f 36.25, uit O.-Pekela f 25, uit Altevener f 1, uit Zuidewind f 1, samen f 63.25; door den heer A. van Rhijn te Nieuwveen f 15.50; door den heer Johs. Huismans Jzn uit Genemuiden f 17.50; door den heer J. van der Veen te Muiderberg f 11.50; door Ds. B. B. van Hoornt te Domburg f 5; door den heer R. K. Nauta te Parraga f 8.50; door den heer M. Leistra te Utrecht f 8.75.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):
van de Geref. Kerk te Scherpenheuvel f 10.64; te Böskoop f 28.42; te Hazerswoude f 20.59; te Katwijk aan Zee f 17.05; te Koudekerke f 35.88; te Leiden f 70.50; te Leiderdorp f 29.75; te Noordwijk aan Zee f 14.02; te Sassenheim f 15.72; te Voorschoten f 9.30; te De Lier f 19.93; te Haarlem A. f 28.07; dito B. f 9.27; dito C. f 37.61; te Zaandam f 40.51; te Beverwijk f 9.47; te Koog Zaandijk f 21.30; te Wormerveer f 9.48; te Wormer f 4.88; te Krommenie f 9.77; te Westraan f 3.44; te Halfweg f 24.29; te Hoofddorp f 18.15; te Vijfhuizen f 22.42; te Haarlem Meer Oostzijde f 22.54; te Nieuw-Vennep f 27.10; te IJmuiden f 36; te Sloterveer f 8.45; te Baarland f 10.71; te Borssele f 5.17; te Driewegen f 5.78; te Goes f 30; te 's-Gravenpolder f 5.49; te Heinkensand f 18.25; te Ierske f 7.65; te Kapelle Bieselinge f 10.08; te Kruiningen f 7.58; te Nieuworp f 18.69; te Wemeldinge f 4.51 te Wolfartsdijk f 5.

Aan Schenkingen:
door den heer J. L. Been van S. f 0.50; door den heer R. D. Hootstra van S. G. te Makum f 1.85.

Voor de Medische Faculteit:
(Contributiën), door den heer H. Weyland uit Zwolle ca. f 73.75.

Voor het Studiefonds:
34 Stuiv. Amsterdam f 7.12; H. W. v. MARLE Jr., Penningmeester, Amsterdam, Keizersgracht 162.

De Voorschotkas voor Leden der Geref. Kerk te Amsterdam

staat onder bestuur van de Heeren J. W. Reuse, Voorzitter; F. J. Rietveld, Secretaris; W. C. Ristjouw, Penningmeester-boekhouder; H. Koolthof, J. Balhuizen, A. W. Brink, L. J. Haan en H. J. Dronkers.

Het beheer wordt gevoerd onder toezicht ener Commissie, bestaande uit de Heeren Prof. Mr. P. A. Diepenhorst, H. H. Felderhof en Mr. S. de Vries Ca.

De Vereeniging werd opgericht in 1909 en verleent na grondig onderzoek renteloze voorschotten aan leden ener Gereformeerde Kerk binnen de burgerlijke gemeente Amsterdam woonachtig.

Leden der Vereeniging zijn de leden der Gereformeerde Kerk woonachtig te Amsterdam die, hetzij een jaarlijksche contributie betalen van minstens f 2.50, hetzij in eens een bedrag van ten minste f 100.— schenken. Begunstigers zijn zij, die zonder lid te worden zich verbinden tot een jaarlijksche contributie.

Een deze Vereeniging geschonken bedrag komt telkens weer anderen gesinuen hulp en steun bieden in den soms zoo moeilijken strijd om het bestaan.

Men steune het werk dezer Vereeniging door gift ineen, of jaarlijksche contributie. Penningmeester-boekhouder is de Heer W. C. RISTJOUW, Vaartstraat 57, Amsterdam.